

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

Opprør og motmakt

SENTERPARTIET

Reidar Almås

Ketil Skogen kan i svaret sitt til meg 15. september i denne avisa ha rett i at det er mange underliggende fellestrekk mellom årsakene til mange av dei nyaste politiske protestrørslene i land av vår type. Men her stoppar likskapane. Skogen kan ikkje ha forstått sprengkrafta i konfliktilinja mellom sentrum og periferi i norsk politikk og den motmakta dei norske folkerørslene skapte.

Mens folk i land som USA, Frankrike og Storbritannia vender seg til politiske leiari som så langt ikkje har levert løysingar til det beste for periferien eller dei underprivilegerte, har vi i Norge ein politisk tradisjon som har levert utjamnings- og distriktpolitikk for å jamne ut sosiale og geografiske forskjellar. Alt i programarbeidet var det klart at ei rekkje parti ville fornye både fordelings- og landbruks- og distriktpolitikken. Blant anna derfor vann desse partia valet.

Norske protestrørslar bør vera lykkelege for å ha Støre, Slagsvold Vedom, Lysbakken eller Moxnes å gå til, og ikkje må forlite seg på ein Trump, ein Macron eller ein Boris Johnson. Ulvedebatten skal eg la ligge på forhandlingsbordet til ei eventuell ny regjering. Til så lenge kan vi la oss opplyse av Frank Rossvaiks informative og velskrevne bok «Ulv? Ulv!».

Reidar Almås,
Sp-velger

reidar.almas@ruralis.no

Fridom?

ABORT

Stein Johannes Kolnes

Asta B. Hålands artikkel i Klassekampen 11. september får meg til å tenke at retten til abort må begrunnast på nye måtar. Slik ho argumenterer til avslutning, får ho det til å sjå ut som om abortkampen i stor grad handlar om maksimal fridom for enkeltindividet.

Det er generelt ikkje god venstresideideologi.

Stein Johannes Kolnes,
pensjonist og partiløst sosialist

sjkolnes@organum.no

Alle må få helsehjelp

PAPIRLØSE
Felles opprop

Retten til å få medisinsk hjelp når helsen svikter, er grunnleggende i ethvert samfunn. Her i Norge tar de fleste av oss denne retten for gitt: Vi er trygge på at vi og barna våre får den best tilgjengelige hjelpen om vi skulle trenge det. Men for en liten gruppe i samfunnet er det ikke slik: papirløse migranter. De har ikke oppholdstillatelse i landet vårt. Likevel er de her, og de kan bli syke. Men de har ikke rett på helsehjelp med mindre situasjonen er helt akutt eller helsehjelpen ikke kan vente.

Vi som undertegner denne teksten, har gjennom mange år sett hvordan dagens praksis fører til unødvendige lidelser i stort omfang. Noen av oss representerer frivillige og ansatte som tar det ansvaret staten ikke tar, og yter medisinsk hjelp så langt det lar seg gjøre. Andre forvalter Barnerettighetene på vegne av FN. Vi ser hvilken skade dagens diskriminerende lovverk forårsaker.

Historiene er mange og opprørende. Det finnes mennesker i Norge som forsøker å behandle kreft med paracet.

En ung gutt døde av kreft da han ikke ble henvist til sykehus av legevakten og ikke hadde noen fastlege å gå til. En høygravid kvinne tør ikke oppsøke sykehuset når barnet kommer fordi hun frykter en regning på mange tusen kroner som hun ikke kan betale. En mann med alvorlige urinveissymptomer får ikke behandling fordi sykdommen ikke er livstruende. Dette er bare noen få av

UTENFOR: Papirløse migranter i Norge går syke uten å få behandling. Noen, som kvinnen på dette bildet, har mottatt faktura på 30.-40.000 kroner etter en fødsel.

FOTO: FARTEIN RUDJORD

mange hundre eksempler på de ekstreme utslagene som behandlingen av såkalt papirløse mennesker får i Norge. Manglende tilgang til livsnødvendig medisiner er

for hvem som skal få hjelp eller ikke.

Vi forventer at partiene i en ny regjering følger opp sine partiprogram slik at det så raskt som mulig kommer løsninger som sikrer tilgang til helsehjelp for alle. Det kan enkelt gjøres ved å endre regelverk og praksis i tre steg:

■ Personer uten lovlig opphold må få nødvendig helsehjelp basert på vurdering av helsepersonell.

■ Utgifter for behandling av papirløse må refunderes gjennom en finansieringsordning.

■ Personer uten fast opphold i riket må få tilgang til fastlegeordningen.

I altfor mange år har norske myndigheter unnlatt å ta ansvar for alle menneskene som oppholder seg i Norge. Retten til helse er en grunnleggende menneskerettig-

Helsepersonell må få lov til å gjøre jobben sin.

også et stort problem. For eksempel for pasienter med diabetes som ikke får insulin.

En ny regjering må sikre papirløse migranter og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til nødvendig helsehjelp og medisiner basert på helsefaglige vurderinger, yrkesetiske retningslinjer og menneskerettslige prinsipper. Helsepersonell må få lov til å gjøre jobben sin. De må få slippe å være portvoktere

Fredsprisen til Taliban!

AFGHANISTAN
Bjørn Krohn

Undrende leste jeg forleden forslaget om at den amerikanske presidenten bør tildeles Nobels fredspris for beslutningen om å gi opp krigen i Afghanistan. For meg blir det som å stå på hodet og klage på lesevankeigheter. Blant den tapende part promoterer med hvilken iver man har ødelagt mengder med militært utstyr. Det er således ikke bare et ubehagelig høyt antall drepte, men også ivrig forsøpling som utgjør minnesmerket!

Barack Obama ble tildelt Nobels fredspris for han fikk

tid til å foreta seg noe vesentlig. Deretter iverksatte han rikelig med drap ved hjelp av droner. Hans løfte om å avvikle Guantánamo-basen har enda ikke blitt innløst.

Vi i Vesten er så høflige at vi omtaler knapt slike forhold. Vi er mer opptatt av Navalnyj og den hviterussiske presidenten. Dessuten kinesiske utgjør som kan være fengslet uten lov og dom!

Taliban, som egentlig ikke kan knyttes til angrepet 11. september 2001, har vist at de har langt mer vett og forstand enn vestlige politikere. De sistnevnte har bare heiet på okkupasjonen og krigføringen mens de nasjonalt var opptatt av å vurdere «portotakster». Dessuten, i deres øyne, var det ikke krig. Det

minner ubehjelpelig om våre politikere som fremdeles tviholder på at det var riktig å gå til angrep på Libya i 2011. Det ble en lukrativ affære for våpenindustrien i mer enn ti år. Og et avgjørende fortrinn på Jens Stoltenbergs CV.

Jeg har ingen venner eller familie som er medlem i Taliban. Imidlertid finner jeg den massive propagandaen mot Taliban fra de tapende nasjoner, utrolig banal. Ikke bare fra politisk hold og medier, men også fra Forsvaret – som liker å fremheve at trusselen fra Russland er økende slik at våre soldater fra Afghanistan kan brukes til å styrke sikkerhet i nord.

I mitt hode tenker jeg at Taliban trenger tid for å konsolidere ansvaret de har påtatt seg i sitt hjemland.

Bare tiden vil vise hvordan de kan og vil styre Afghanistan. Kanskje får demagogene rett, men stor økonomisk hjelp kan påvirke situasjonen positivt i landet som Vesten har ødelagt. Vestens grenseløse furtung overfor seierherrene vil i hvert fall ikke myke opp Taliban.

Tildeling av fredsprisen for 2021 kan være et norsk bidrag i riktig retning, tenker jeg. Imidlertid bør man i så fall være kritisk til hvem som inviteres til seremoniene. La oppblåste akademikere i fred; inviter representanter for dem som har påpekt Vestens holdeshet de siste tyve årene.

Bjørn Krohn,
Bergen

bjorn@famkrohn.no